

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista

- Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Ensimmäinen osa
- Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Mukauttaminen valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn — Toinen osa
- Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Mukauttaminen valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn — Kolmas osa
- Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Mukauttaminen valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn — Neljäs osa

KOM(2007) 741 lopullinen — 2007/0262 COD

KOM(2007) 824 lopullinen — 2007/0293 COD

KOM(2007) 822 lopullinen — 2007/0282 COD

KOM(2008) 71 lopullinen — 2008/0032 COD

(2008/C 224/07)

Neuvosto päätti 21. tammikuuta 2008, 24. tammikuuta 2008 ja 4. maaliskuuta 2008 pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheista

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Ensimmäinen osa

Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Mukauttaminen valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn — Toinen osa

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Mukauttaminen valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn — Kolmas osa

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eräiden perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisten säädösten mukauttamisesta neuvoston päätökseen 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn osalta — Mukauttaminen valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn — Neljäs osa

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 11. joulukuuta 2007, 15. tammikuuta 2008 ja 11. maaliskuuta 2008 antaa asian valmistelun ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 28.–29. toukokuuta 2008 pitämässään 445. täysistunnossa (toukokuun 29. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Antonello **Pezzinin** ja hyväksyi seuraavan lausunnon yksimielisesti..

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komiteajärjestelmässä otetaan käyttöön valvonnan käsittävä sääntelymenettely ja että neljää direktiivi- ja asetuspakettia ehdotetaan mukautettaviksi kyseiseen menettelyyn.

1.2 Komitea toteaa, että komission ehdotus muuttaa pikaisesti tiettyjä säädöksiä⁽¹⁾ on päätöksen 2006/512/EY sekä yhteisen lausuman mukainen. Lausuma koskee sekä mahdollisimman pian mukautettavien säädösten luetteloa että komission täytäntöönpanovaltaan sovellettavien ajallisten rajoitusten poistamista.

1.3 Komitea suosittelee, että asetukset, joilla mukautetaan tiettyjä säädöksiä päätöksen 2006/512/EY, annetaan ajoissa ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa.

1.4 Komitea muistuttaa, että Lissabonin sopimuksessa otetaan käyttöön uusi säädöshierarkia, jossa erotetaan toisistaan yhteisen säädökset, säädösvallan siirron nojalla annettavat säädökset ja täytäntöönpanosäädökset. Euroopan parlamentilla ja neuvostolla on edelleen yhtäläiset valtuudet määritellä kyseisten säädösten valvontatavat.

1.5 Komitea korostaa seuraavien seikkojen merkitystä:

- Euroopan parlamentin täysimittainen osallistuminen
- menettelyjen rationalisointi ja yksinkertaistaminen
- Euroopan parlamentin nykyistä parempi informointi sekä komiteoista että niille kaikissa prosessin vaiheissa esitetyistä toimista
- vahvistus siitä, että tiettyihin yhteispäätösmenettelyn ja Lamfalussyn menetelmän mukaisesti hyväksyttyihin säädöksiin sisältyvä täytäntöönpanovallan ajallinen rajoitus poistetaan.

1.6 Komitea pitää tärkeänä, että komiteamenettelyt ovat mahdollisimmat avoimia ja ymmärrettäviä niin EU:ssa asuvien kuin etenkin niiden henkilöiden kannalta, joita säädökset koskevat suoraan.

1.7 Komitea muistuttaa siitä, että on noudatettava tiukasti Lissabonin sopimuksen 8 a artiklaa, jonka mukaan päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia, sekä varmistettava, että tieto on kaikkien kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan ulottuvilla.

1.8 Lopuksi komitea kehottaa arvioimaan uuden menettelyn vaikutusta sekä esittämään parlamentille, neuvostolle ja komitealle säännöllisesti kertomuksen, jossa tarkastellaan tietojen tehokkuutta, avoimuutta ja levittämistä.

⁽¹⁾ KOM(2006) 901 lopullinen — 926 lopullinen.

2. Johdanto

2.1 Neuvosto muutti 17. heinäkuuta 2006⁽²⁾ päätöstä, jossa vahvistetaan komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa koskevan menettelyn yksityiskohdat⁽³⁾, ja otti käyttöön uuden menettelytyypin eli valvonnan sisältävän sääntelymenettelyn. Menettelyn avulla lainsäätäjän on mahdollista vastustaa lainsäädäntötyyppisten toimenpiteiden eli sellaisten yleisten toimenpiteiden, joilla muutetaan yhteispäätösmenettelyllä hyväksyttyjen perussäädösten muita kuin olennaisia osia, hyväksymistä aina katsoessaan, että hanke ylittää perussäädöksessä vahvistetun täytäntöönpanovallan, että se ei sovellu perussäädöksen tavoitteeseen tai sisältöön tai että sillä ei noudateta toissijaisuus- tai suhteellisuusperiaatetta.

2.2 Kyseessä on tyypillinen komiteamenettelyyn liittyvä järjestely. Sen myötä vahvistetaan menettelyt, joiden avulla komissio harjoittaa sille EY:n perustamissopimuksen 202 artiklan nojalla siirrettyä toimivaltaa pannakseen täytäntöön yhteisön lainsäädäntöä eli Euroopan parlamentin ja neuvoston tai pelkästään neuvoston EY:n perustamissopimuksessa määriteltyjen päätöksentekomenettelyjen (kuulemis-, yhteispäätös- ja yhteistoimintamenettely sekä puoltavaa lausuntoa koskeva menettely) mukaisesti antamia säädöksiä.

2.3 Viidestä komiteamenettelystä (neuvoo-antava menettely, hallintomenettely, sääntelymenettely, valvonnan käsittävä sääntelymenettely ja suojamenettely) säädetään neuvoston päätöksessä 1999/468/EY, jota on muutettu päätöksellä 2006/512/EY. Niiden mukaan komission on esitettävä täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä käsittelevät ehdotukset jäsenvaltioiden hallintovirkamiehistä koostuville komiteoille.

2.4 Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio hyväksyivät lokakuussa 2006 yhteisen lausuman⁽⁴⁾, jossa luetellaan eräitä jo voimassa olevia säädöksiä, joita on ensisijaisesti mukautettava uuden menettelyn mukaisiksi. Komitea suhtautuu myönteisesti neuvoston päätöksen 2006/512/EY hyväksymiseen, sillä siinä säädetään uuden menettelyn, niin sanotun valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn, lisäämisestä päätöksen 1999/468/EY. Se tekee lainsäätäjälle mahdolliseksi valvoa yhteispäätösmenettelyssä annettujen säädösten täytäntöönpanoon liittyvien lainsäädäntötyyppisten toimenpiteiden hyväksymistä.

2.5 Rajoittamatta lainsäädäntövallan käyttäjien etuoikeuksia Euroopan parlamentti ja neuvosto toteavat hyvän lainsäädännön periaatteiden edellyttävän, että komissiolle siirretään täytäntöönpanovaltaa ilman ajallisia rajoituksia. Silloin kun on tehtävä mukautus, Euroopan parlamentti ja neuvosto katsovat kuitenkin, että lauseke, jossa komissiota pyydetään tekemään ehdotus täytäntöönpanovallan siirtoa koskevien säännösten tarkistamisesta tai kumoamisesta, voisi vahvistaa lainsäädäntövallan käyttäjän harjoittamaa valvontaa.

⁽²⁾ Päätös 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006).

⁽³⁾ Päätös 1999/468/EY (EYVL L 184, 17.7.1999).

⁽⁴⁾ EUVL C 255, 21.10.2006.

2.6 Uutta menettelyä sovelletaan sen voimaantulosta alkaen lainsäädäntötyyppisiin toimenpiteisiin, joista säädetään yhteispäätösmenettelyä noudattaen annettavissa säädöksissä, mukaan lukien toimenpiteet, joista säädetään rahoituspalvelujen alalla vastaisuudessa annettavissa säädöksissä (ns. Lamfalussy-säädökset) ⁽⁵⁾.

2.7 Jotta menettelyä voitaisiin sitä vastoin soveltaa jo voimassa oleviin yhteispäätösmenettelyssä annettuihin säädöksiin, kyseisiä säädöksiä on mukautettava niihin sovellettavia menettelyä noudattaen, jotta päätöksen 1999/468/EY 5 artiklassa tarkoitettu sääntelymenettely voidaan korvata valvonnan käsittävällä sääntelymenettelyllä aina kun on kyse kyseisen artiklan soveltamisalaan kuuluvista toimenpiteistä.

2.8 Komissio hyväksyi joulukuussa 2006 asianomaiset 25 ehdotusta ⁽⁶⁾, joista komitea on antanut lausunnon ⁽⁷⁾.

2.8.1 Sellaiset laajakantoiset toimenpiteet, joilla muutetaan perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen annetun perussäädöksen muita kuin keskeisiä osia, myös poistamalla joitakin niistä tai täydentämällä perussäädöstä lisäämällä siihen uusia muita kuin keskeisiä osia, hyväksytään valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

2.8.2 Komission edustaja esittää valvonnan käsittävää sääntelyä toteuttavalle komitealle, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja, ehdotuksen toimenpiteistä, jotka on määrä hyväksyä.

2.8.3 Jos komission suunnittelemat toimenpiteet ovat komitean lausunnon mukaiset, sovelletaan seuraavaa menettelyä:

- Komissio toimittaa ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä viipymättä Euroopan parlamentille ja neuvostolle valvontaa varten.
- Euroopan parlamentti jäsentensä enemmistöllä tai neuvosto määräenemmistöllä voi vastustaa mainitun komission

⁽⁵⁾ Niin sanottu Lamfalussy-menettely on päätöksentekomalli, jota sovelletaan hyväksyttäessä ja toteutettaessa yhteisön säädöksiä rahoituspalvelujen alalla (arvopaperit, pankit ja vakuutuslaitokset). Mallissa päätöksentekoprosessi jaetaan neljään tasoon:

- Ensimmäisellä tasolla toteutetaan varsinaisen lainsäädäntä (asetusten tai direktiivien hyväksyminen yhteispäätösmenettelyllä). Tässä vaiheessa komissio kuulee arvopaperialalla ennen ensimmäisten lainsäädäntöehdotusten esittämistä Euroopan arvopaperikomiteaa (ESC), joka koostuu kunkin jäsenvaltion edustajista.
- Toisella tasolla toteutetaan täytäntöönpanosäännökset, jotka komissio laatii sille lainsäädännössä siirrettyjen valtuuksien perusteella sääntelymenettelyn (nykyisin valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn) mukaisesti. Tässä vaiheessa komissio valmistelee alan kansallisten sääntely- ja valvontaviranomaisten edustajista koostuvan Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komitean (CESR) teknisen lausunnon perusteella luonnoksen täytäntöönpanotoimista, ja esittää sen Euroopan arvopaperikomitealle (ESC), joka antaa siitä lausunnon.
- Kolmannella päätöksentekotasolla Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komitea koordinoi arvopaperialalla epävirallisesti kansallisten sääntely- ja valvontaviranomaisten toimia, jotta varmistetaan, että kahdella ensimmäisellä tasolla hyväksytyt säännökset saatetaan yhtenäisesti ja johdonmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- Neljännellä päätöksentekotasolla jäsenvaltiot soveltavat yhteisön säädöksiä lainsäädännössä ja hallinnossa, ja Euroopan komissio valvoo kyseisiä soveltamistoimia.

⁽⁶⁾ KOM(2006) 901 lopullinen — 926 lopullinen.

⁽⁷⁾ Lausunto CESE 418/2007, 14.3.2007, esittelijä: Daniel Retureau

ehdotuksen hyväksymistä esittämällä vastustuksensa perusteluksi ilmoituksen.

- Jos Euroopan parlamentti tai neuvosto kolmen kuukauden kuluessa asian saattamisesta niiden käsiteltäväksi vastustaa ehdotettuja toimenpiteitä, komissio ei hyväksy niitä. Tällöin komissio voi tehdä komitealle muutetun ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä tai antaa perustamissopimukseen perustuvan säädösehdotuksen.

- Jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei mainitussa määräajassa ole vastustanut ehdotettuja toimenpiteitä, komissio hyväksyy ne.

2.8.4 Jos komission suunnittelemat toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai jos lausuntoa ei ole annettu, sovelletaan seuraavaa menettelyä:

- Komissio antaa viipymättä ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä neuvostolle ja toimittaa sen samanaikaisesti Euroopan parlamentille.
- Neuvosto tekee määräenemmistöllä päätöksen tästä ehdotuksesta kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi.
- Jos neuvosto mainitussa määräajassa määräenemmistöllä vastustaa ehdotettuja toimenpiteitä, niitä ei hyväksytä. Tällöin komissio voi tehdä neuvostolle muutetun ehdotuksen tai antaa perustamissopimukseen perustuvan säädösehdotuksen.
- Jos neuvosto aikoo hyväksyä ehdotetut toimenpiteet, se toimittaa ne viipymättä Euroopan parlamentille. Jos neuvosto ei tee päätöstä edellä mainitussa kahden kuukauden määräajassa, komissio toimittaa ehdotetut toimenpiteet viipymättä Euroopan parlamentille.
- Euroopan parlamentti voi jäsentensä enemmistöllä neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ehdotus on toimitettu sille, vastustaa kyseessä olevien toimenpiteiden hyväksymistä esittäen vastustamisensa perusteluksi ilmoituksen, jonka mukaan se katsoo, että

- ehdotetut toimenpiteet ylittävät perussäädöksen mukaisen täytäntöönpanovallan

- toimenpiteet ovat ristiriidassa perussäädöksen tavoitteen tai sisällön kanssa

- toimenpiteet eivät ole toissijaisuus- tai suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

- Jos Euroopan parlamentti mainitussa määräajassa vastustaa ehdotettuja toimenpiteitä, niitä ei hyväksytä. Tällöin komissio voi tehdä komitealle muutetun toimenpideehdotuksen tai antaa perustamissopimukseen perustuvan säädösehdotuksen.

- Jos Euroopan parlamentti ei edellä mainitussa määräajassa ole vastustanut ehdotettuja toimenpiteitä, tapauksesta riippuen joko neuvosto tai komissio hyväksyy toimenpiteet.

2.9 Tässä tarkasteltavat ehdotukset asetuksiksi palvelevat tarvetta mukauttaa perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen jo annetut säädökset niihin sovellettavia menettelyjä noudattaen. Ne käsittelevät seuraavia aloja:

maatalous, työllisyys, humanitaarinen apu, yrityspolitiikka, ympäristö, unionin tilastot, sisämarkkinat, terveys ja kuluttajan-suoja, energia ja liikenne sekä tietoyhteiskunta.

3. Euroopan komission ehdotukset

3.1 Komission ehdotukset koskevat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen annettujen asetusten ja direkttiivien mukauttamista ⁽⁸⁾ neuvoston päätöksessä 1999/468/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY, säädettyihin uusiin menettelyihin.

3.2 Kyse on periaatteessa sääntelyn parantamisen alalla sovellettavien yhteisön politiikan painopisteitä noudattaen ⁽⁹⁾ siitä, että toteutetaan EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan perusteella tarvittavat mukautukset ja muutokset, jotta kyseessä olevan säädöstä voidaan soveltaa asianmukaisesti.

4. Yleistä

4.1 Komitea kannattaa täysin Lissabonin sopimuksen mukaista lainsäädäntö- ja täytäntöönpanovälineiden erottamista, joka johtaa säädösvallan siirron nojalla annettavien säädösten uuteen määrittelyyn. Sen ansiosta yhteisön lainsäädäntää ja sääntelyä voidaan yksinkertaistaa ja rationalisoida ⁽¹⁰⁾ sekä säilyttää samalla komission täytäntöönpanovallan demokraattinen parlamentaarinen valvonta.

4.2 Komitea suhtautuu näin ollen myönteisesti siihen, että valvonnan käsittävä sääntelymenettely otetaan komiteajärjestelmän piiriin, sillä näin neuvosto ja Euroopan parlamentti voivat valvoa ja mahdollisesti muuttaa komission hyväksymiä täytäntöönpanosäännöksiä silloin, kun säädöksessä annetaan sille mahdollisuus harjoittaa täytäntöönpanovaltaa tietyillä aloilla kuitenkin siten, ettei se voi tehdä säädökseen sisällöllisiä muutoksia.

4.3 Komitea suosittelee, että asetukset neljän direktiivi- ja asetuspaketin mukauttamisesta annetaan päätöksen 2006/512/EY mukaisesti ajoissa ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa.

4.4 Komitea muistuttaa, että Lissabonin sopimuksessa otetaan käyttöön uusi säädöshierarkia, jossa erotetaan toisistaan yhteisön säädökset, säädösvallan siirron nojalla annettavat säädökset ja täytäntöönpanosäädökset ⁽¹¹⁾, vaikka nykyinen terminologia säilytetään (direktiivit, asetukset ja päätökset). Euroopan parlamentilla ja neuvostolla on edelleen yhtäläiset valtuudet määritellä

säädösvallan siirron nojalla annettavien säädösten ja täytäntöönpanosäädösten valvontatavat (komiteamenettely) ⁽¹²⁾.

4.5 Komitea korostaa seuraavien seikkojen merkitystä:

- Euroopan parlamentin täysimittainen osallistuminen sekä oikeus viime kädessä hylätä päätös
- komiteamenettelyjen määrän ja monitahoisuuden vähentäminen
- Euroopan parlamentin nykyistä parempi informointi sekä komiteoista että niille kaikissa prosessin vaiheissa esitetyistä toimista
- neuvoston toteuttama Euroopan parlamentin kuulemismenettely silloin, kun ehdotus täytäntöönpanosäädökseksi jätetään neuvoston ratkaistavaksi komission ja asiantuntijakomitean sisäisen konfliktin vuoksi
- Euroopan parlamentin roolin vahvistaminen Euroopan parlamentin ja neuvoston välisellä neuvottelumenettelyllä silloin, kun Euroopan parlamentti on laatinut kielteisen lausunnon
- vahvistus siitä, että tiettyihin yhteispäätösmenettelyn ja Lamfalussyn menetelmän mukaisesti hyväksyttyihin säädöksiin sisältyvä täytäntöönpanovallan ajallinen rajoitus poistetaan.

4.6 Komitea vahvistaa aiemmin jo esittämänsä toteamuksen, jonka mukaan ”komiteamenettelyjen — jotka edellyttävät ainoastaan komission ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien osallistumista ja joiden tehtävänä on perustetun komitean luonteesta riippuen hallinnointi, neuvonanto tai sääntely säädösten seurannan tai täytäntöönpanon johdosta — on oltava nykyistä avoimempia ja ymmärrettävämpiä niin EU:ssa asuvien kuin etenkin niiden henkilöiden kannalta, joita säädökset koskevat” ⁽¹³⁾.

4.7 Komitea muistuttaa tässä yhteydessä siitä, että on noudatettava tiukasti Lissabonin sopimuksen 8 a artiklaa, jonka mukaan päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia, jotta varmistetaan mahdollisimman suuri avoimuus sekä se, että yhteisön säädökset ovat kaikkien kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan ulottuvilla.

4.8 Lopuksi ETSK katsoo, että on arvioitava uuden menettelyn vaikutusta sekä esitettävä parlamentille, neuvostolle ja komitealle säännöllisesti kertomus, jossa tarkastellaan säädösvallan siirron nojalla annettavia yhteisön säädöksiä koskevan ja kaikkien ulottuvilla olevan käyttäjäystävällisen tiedon tehokkuutta, avoimuutta ja levittämistä, jotta voidaan valvoa menettelyä, jossa yhdistetään sääntely ja varsinainen täytäntöönpano.

Bryssel 29. toukokuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ Ks. KOM(2007) 740 lopullinen, s. 6, Yleinen luettelo.

⁽⁹⁾ Ks. lausunto CESE 1068/2005, 28.9.2005, esittelijä: Daniel Retureau, ja lausunto CESE 1069/2005, 6.10.2005, esittelijä: Joost van Iersel.

⁽¹⁰⁾ Ks. EP:n mietintö Lissabonin sopimuksesta, 18.2.2008, esittelijät: Íñigo Méndez de Vigo (PPE-DE, ES) ja Richard Corbett (PSE, UK).

⁽¹¹⁾ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, 249 — 249 d artikla.

⁽¹²⁾ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, 249 b ja 249 c artikla.

⁽¹³⁾ Lausunto, EUVL C 161, 13.7.2007, s. 48, esittelijä: Daniel Retureau.